

М. М. Кисельов

Римський клуб

РИМСЬКИЙ КЛУБ — міжнародне неурядове науково-дослідницьке об'єднання інтелектуальної еліти Заходу: відомих вчених-глобалістів, громадських діячів та політиків, значна частина яких були лауреатами Нобелівської премії. Створене 1968 в Римі за ініціативою італійського економіста й менеджера А. Печчеї (засновник і перший президент клубу). Група однодумців із близько 30-ти осіб, серед яких — А. Кінґ, Е. Янч, Д. Ґабор, М. Констаам, Г. Тіманн, Е. Пестель, стурбовані перебігом розвитку світової цивілізації, дійшли висновку, що людство знаходиться на зламі двох епох і не може пов'язувати своє майбутнє з подальшим розвитком традиційних стратегій, що неминуче ведуть до глобальної кризи. Зі всією очевидністю постала потреба в кардинальному перегляді застарілих поглядів та звичок, у формуванні «нових людських цінностей». У результаті було висунуте головне завдання Р. к. — осмислення принципово нової ситуації, в якій опинилося людство в технотронну епоху, і пошук нових стратегій розвитку цивілізації, нових «сценаріїв» майбутнього.

Науково-дослідницькі ініціативи членів Р. к. окреслюють таким колом проблем: критичний аналіз стратегій розвитку західної і загалом світової цивілізації; обґрунтування неефективності й небезпечності неокolonіальної системи; пошук можливих альтернатив розвитку людства та ефективних засобів гуманізації соціуму в сучасних умовах; аргументація безперспективності й абсурдності [гонки озброєнь](#); об'єднання зусиль світової громадськості на збереження довкілля й досягнення соціальної справедливості в глобальному масштабі. Активну участь у роботі Р. к. брав [Б. Гаврилишин](#).

Значний резонанс світової громадськості викликали роботи, виконані в жанрі «Доповіді Римського клубу»: «The Limits to Growth» («Межі зростання», 1972) Д. Медоуза та ін.; «Mankind at the Turning Point» («Людство на роздоріжжі», 1974) М. Месаровича та Е. Пестеля; «Reshaping the International Order» («Перегляд міжнародного порядку», 1976) Я. Тінбергена; «Goals for mankind» («Цілі для людства», 1977) Є. Ласло; «Beyond the age of waste» («За межами віку марнотратства», 1978) Д. Ґабора та У. Коломбо; «Energy: The Countdown» («Енергія: зворотний рахунок», 1979) Т. Монбріалья; «The Third World: three-quarters of the world» («Третій світ: три четверті світу», 1980) М. Гарньє; «Beyond Growth»

(«За межами зростання», 1987) Е. Пестеля та ін. Крім того, відомими і авторитетними у всьому світі стали роботи членів клубу «World Dynamics» («Світова динаміка», 1971) Дж. Форрестера, «New Threshold» («Новий поріг», 1973) А. Кінга та ін. Оприлюднення «Доповідей...» викликало бурхливу дискусію у світі, що продовжується й досі, та суттєвого обговорення порушених проблем. У матеріалах Р. к. створено глобальну математичну модель дослідження «світового порядку», значно розширено діапазон досліджень, зокрема задіяно головні чинники соціогуманітарного характеру. Останнім часом особливу увагу приділяють етнічним, економічним та культурним аспектам розвитку. Для визначення перспектив формування «нового світового порядку» залучають якісний аналіз стану в тому чи іншому регіоні, науково-технічний потенціал планети і можливість його ефективного використання для розв'язання енергетичних, сировинних, демографічних та екологічних проблем. Головною стратегією досліджень членів Р. к. став пошук шляхів та засобів задоволення елементарних потреб населення Землі, забезпечення «гідного життя і помірною добробуту для усіх громадян світу» (Я. Тінберген).

Рекомендована література

1. Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє. Доповідь Римському клубові. К., 1993.

Бібліографічний опис:

Римський клуб / М. М. Кисельов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2023. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-881633>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).